

τε, ἀπέλθετε εἰς τὴν πατρίδα ὑμῶν. Βλέπετε ὅτι ἐγὼ εἶμαι ἤδη προβηβηκυῖα τὴν ἡλικίαν, καὶ δὲν μοὶ εἶναι δυνατὸν ὡς ἐκ τούτου νὰ ἔλθω εἰς νέον γάμον πρὸς ἀπόκτησιν ἄλλων τέκνων. Ἄλλὰ καὶ ἂν ἔλεγον, ὅτι εἶμαι ἰκανὴ νὰ ὑπανδρευθῶ καὶ νὰ γεννήσω τέκνα, μήπως ἤρμοξε τάχα νὰ περιμένετε αὐτά, ἕως ὅτου νὰ ἀνδρυνθῶσι, τούτέστι νὰ φθάσωσιν εἰς ἡλικίαν γάμου καὶ νὰ ὑπανδρευθῆτε αὐτά; Ἡ μήπως ὑμεῖς θὰ εἰσθε ὑπ' αὐτῶν ὑποχρεωμένοι καὶ θὰ ἐμποδισθῆτε νὰ συνέλθετε εἰς γάμον μετ' ἄνδρός; Βλέπετε, θυγατέρες μου, ταῦτα πάντα εἶναι ἀδύνατα, καὶ οὐδὲν ἔχετε συμφέρον νὰ με ἀκολουθήσητε. Ταῦτα εἰποῦσα μετὰ συγκινήσεως ἡ Νωεμὶν, ἐξακολουθεῖ ὀμιλοῦσα οὕτω:

«Μὴ δὴ, θυγατέρες μου, ὅτι ἐπικράνθη μοι ὑπὲρ ὑμᾶς, ὅτι ἐξῆλθεν ἐν ἐμοὶ Χεῖρ Κυρίου».

Ἡ Νωεμὶν συνεχίζουσα τὰς προτροπὰς αὐτῆς πρὸς τὰς νύμφας τῆς, ἐπαναλαμβάνει λέγουσα. Ἀκούσατέ μου λοιπόν, θυγατέρες μου, μὴ παρακαλῶ, μὴ με ἀκολουθήσητε εἰς τὴν γῆν Ἰουδα, «ὅτι ἐπικράνθη μοι ὑπὲρ ὑμᾶς, ὅτι ἐξῆλθεν ἐν ἐμοὶ χεῖρ Κυρίου». Ἄλλὰ τί ἀρὰ γε λέγει πρὸς αὐτὰς διὰ τούτων; Βλέπετε λέγει ἡ Νωεμὶν πρὸς τὰς νύμφας αὐτῆς, βλέπετε πόσον ἐγὼ ἐπικράνθην; Συναισθάνεσθε τὸ μέγεθος τῆς λύπης μου καὶ τῆς πικρίας μου; Ἐὰν ὑμεῖς με ἀκολουθήσητε, τότε ἡ λύπη καὶ ἡ πικρία, τὴν ὁποίαν ὑμεῖς θὰ ὑποφέρητε, θὰ ἐπαυξήσῃ ἔτι περισσότερον τὴν ἰδικὴν μου. Ἐπέπεσον δὲ εἰς ἐμὲ ταῦτα «ὅτι ἐξῆλθεν ἐν ἐμοὶ χεῖρ Κυρίου» διότι ἡ χεῖρ τοῦ Κυρίου ἐξῆλθεν ἀπ' ἐμοῦ καὶ με ἐγκατέλειπεν καὶ διὰ τοῦτο περιέπεσον εἰς τοσαύτας δοκιμασίας καὶ πικρίας καὶ θανάτους τόσων προσφιλῶν!

Ἐκ τῶν κατωτέρω λόγων τῆς Ἁγίας Γραφῆς πείθεται τις, ὅτι ἡ Νωεμὶν ἀνέμειξεν εἰς τὰς προτροπὰς αὐτῆς καὶ θρησκευτικὰς ἰδέας ἀναφερομένας εἰς τὴν λατρείαν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ εἰς τὴν εἰδωλολατείαν, εἰς τὴν ὁποίαν αἱ νύμφαι αὐτῆς ἦσαν ἀφωσιωμένοι. Ἐφαίνεται δὴλα δὴ λέγουσα πρὸς αὐτὰς δι' ὄλων τῶν παραινέσεων. Διατὶ νὰ με ἀκολουθήσητε, προσφιλεῖς θυγατέρες μου; πρέπει νὰ δεῖξητε ὑψηλοτέραν μεγαλοψυχίαν, τὴν ὁποίαν ὑμεῖς δὲν λαμβάνετε ποσῶς πρὸ ὀφθαλμῶν. Ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ δὲν ἔχω νὰ δώσω πρὸς ὑμᾶς οὐδὲν ἐξ ἐκείνων τῶν ἀγαθῶν, τὰ ὁποῖα ἐπιθυμεῖτε καὶ τὰ ὁποῖα ἐπιδιώκει ὁ κόσμος. Ἐγὼ στεροῦμαι ὄλων τούτων.

Κ. ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ πρωτοπρεσβυτέρου

Ο ΘΕΟΣ ΕΝ ΤΟΙΣ ΕΡΓΟΙΣ ΑΥΤΟΥ

Κατωτέρω καταχωροῦμεν ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸ περίφημον τοῦτο ἔργον τοῦ ἐξόχου Ἐκκλησιαστικοῦ συγγραφέως τῆς εποχῆς μας αἰδ. κ. Κ. Καλλινίκου.

ΕΙΣ ΑΓΩΓΗ

Δύο βιβλούς ἤνοιξεν ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν μας ὁ Θεὸς πρὸς θεογνωσίαν, τὰς Γραφὰς καὶ τὸν Κόσμον. Αἱ πρῶται συνετάχθησαν κατὰ διάφορα χρονικὰ διαστήματα διὰ μέσου τῶν αἰώνων ἢ δευτέρα ἐγγράφη ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. Τὴν γλώσσαν τῶν πρώτων ἐννοοῦν πάντες ὅσοι παρὰ τῇ Θεανθρώπῃ καὶ τοῖς προφήταις ἐμαθητεύθησαν τὴν ἔγγνοιαν τοῦ δευτέρου βιβλίου ἀντιλαμβάνεται πᾶς ὁ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ Χριστοῦ κόσμος, ἀρκεῖ νὰ μὴ ἔχη ἐξοφωμένα τῆς διανοίας τὰ ὅμματα. Λαλοῦσι διὰ γραμμῶν καὶ θεοπνεύστου ὕφους αἱ ἄγλαι Γραφαὶ περὶ τοῦ μεγαλείου καὶ τῆς ἀγάπης τοῦ Παναγίου Πατρὸς μας ἀνακηρύττει διὰ τῆς ἐποπτικῆς καὶ ἐμπειρικῆς μεθόδου ὁ κόσμος τὴν ἀίδιον δύναμιν καὶ θειότητα, ὥστε ἀναπολόγητος νὰ μένη ὃ μὴ ἀναγόμενος διὰ τοῦ κτίσματος εἰς τὴν τοῦ Κτίσαντος ἔγγνοιαν, ὅπως τῇ ἀποδόσῃ τὴν πρέπουσαν τιμὴν καὶ δόξαν. Πλὴν τοῦτο εἶνε τὸ κοινὸν εἰς ἀμφοτέρω, τὰ βιβλία, ὅτι καὶ τῶν δύο συγγραφεὺς εἶνε ὁ Θεός, καὶ τῶν δύο ἀναγνώστης προωρίσθη ὁ σωφρονὼν ἄνθρωπος, καὶ τῶν δύο ἀντικείμενον τυγχάνει ἡ ἀποκάλυψις τοῦ Πανυπερτελείου.

Δυστυχῶς, καθὼς ὑπάρχουν ἄνθρωποι οἵτινες διήλθον τὰ πετήκοντα καὶ ἐξήκοντα ἔτη τῆς ἐφημέρου ζωῆς των χωρὶς ποτε νὰ λάβωσιν ἀνὰ χεῖρας τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον καὶ μελετήσωσιν ἐν αὐτῇ τὴν διὰ τοῦ αἵματος τοῦ Ἁγίου ἐπὶ σελίδων του ἀναγραφείσαν θείαν βουλὴν, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὑπάρχουν καὶ πολλοὶ ἄλλοι, οἱ ὁποῖοι οὐδέποτε ἐπὶ ζωῆς των ἐφυλλομέτησαν με εὐλαθεῖς σκέψεις τὸ βιβλίον τῶν θείων ἔργων, οὐδέποτε ἤσθάνθησαν ἕνα ἐνδόμυχον παλμὸν εἰς τὰ ἐνώπιόν των ἐξελισσόμενα μεγαλεῖα, οὐδέποτε ἀνυψώθησαν ἀπὸ τοῦ πλάσματος εἰς τὸν Πλάστην, οὐδέποτε ἀντελήφθησαν ἐπὶ τῶν σκιῶν καὶ τῶν κατόπτρων ἀναπαλλομένην τὴν

Τὸ μόνον πολῦτιμον πρᾶγμα, ὁ μόνος πλοῦτος μου τὸν ὁποῖον ἔχω, εἶναι ἡ θρησκεία τῶν πατέρων μου, ὁ θεῖος νόμος καὶ ἡ λατρεία τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία δι' ὑμᾶς εἶναι ξένη, διότι ὑμεῖς εἰσθε ἀφωσιωμένοι εἰς τὴν εἰδωλολατείαν. Διὰ τοῦτο ἐπιστρέψατε, προσφιλεῖς μου θυγατέρες, καὶ μὴ με ἀκολουθήσητε διὰ νὰ αὐξήσητε τὴν πικρίαν μου. Τί δὲ πρὸς ταῦτα, ἀπεκρίθησαν ἡ Ὁρφα καὶ ἡ Ρουθ;

«Καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν καὶ ἐκλαυσαν ἔτι. Καὶ κατεφίλησεν Ὁρφα τὴν πενθερὰν αὐτῆς, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν λαὸν αὐτῆς. Ρουθ δὲ ἠκολούθησεν αὐτῇ».

(ἔπεται συνέχεια)

μορφὴν τοῦ Ἀναλλοιώτου, οὐδέποτε ἠσπάσθησαν τὰ ἴχνη τοῦ πανταχόθεν παρελαύνοντος Θεοῦ. Χειρότεροι καὶ τῶν μικρῶν παιδίων, τὰ ὅποια τέρπονται ἀνασκαλεύοντα τὰς εἰκονογραφίας τῆς διδλιθόηκης τοῦ πατρὸς των μετ' ὄλην τὴν ἀγγραμματοσύνην των, αὐτοὶ οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ἀπεκόμισαν τέρψιν ἐκ τῆς πολυτελεστάτα κεκοσμημένης τοῦ κόσμου συγγραφῆς. Καὶ οὕτω τὸ πάγκαλον διδλίον ἀπέμεινε δι' αὐτοὺς διψήτερα ἀκατάληκτος, διδλίον ἑπτὰ σφραγίσιν ἐσφραγισμένον.

Σκοπὸς τῶν ἀνὰ χεῖρας εὐσεβῶν μελετῶν εἶνε νὰ θρασύσῃσι, τὸ κατὰ δύναμιν, τὰς σφραγίδας καὶ διανοίξωσι πρὸ τοῦ ἀγνωστοῦ τὴν μεγάλην τῶν ἔργων τοῦ Θεοῦ συγγραφὴν, χειραγωγὸν πρὸς τοῦτο ἔχουσαι ἄφ' ἐνὸς μὲν τὰ διδλία τῆς κατ' ἀνθρώπου σοφίας, ἄφ' ἑτέρου δὲ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ τὴν πηγὴν τῆς ὑπερτάτης γνώσεως. Ἡ μέθοδος, ἧς χρῆσιν ποιούμεθα πρὸς ἐμπέδωσιν καὶ κράτυσιν τῆς εἰς Θεὸν Παιήτην καὶ Προνοητὴν πίστεως, δὲν εἶνε πρωτοφανής. Τὴν μετεχειρίσθη κατὰ τοὺς πρὸ Χριστοῦ χρόνους ὁ Σωκράτης, ὅτε διαλεγόμενος θεοσεβῶς μετ' Ἰσοκράτην τὸν παρέρπεμπεν εἰς τὸ φῶς, εἰς τὸ ἥλιον, εἰς τὸ ὕδωρ, εἰς τὸ πῦρ, εἰς τὸν ἀέρα, εἰς τὰ ἄστρα, εἰς τὴν λοιπὴν κτίσιν καὶ τὸν προέτρεπε νὰ μὴ ἀναμεινῇ ἕως ἂν τὰς μορφὰς τῶν θεῶν ἴδῃ διὰ νὰ πιστεύσῃ εἰς αὐτούς, ἀλλὰ νὰ σέδηται καὶ νὰ τιμᾷ τοὺς θεοὺς ὁρῶν αὐτοὺς ἐν τοῖς ἔργοις των. Πολλὰ πράγματα, τῇ ἔλεγεν, εἶνε εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἀφανῆ, ὅσον ὁ κεραυνὸς καὶ οἱ ἀποτελεσματικῶν τῶν ἐννοουμένων τὴν παρουσίαν των. Κατὰ παρόμοιον τρόπον χρεωστοῦμεν νὰ μὴ καταφρονῶμεν καὶ τῶν θεῶν ὡς ἀράτων, «ἀλλ' ἐκ τῶν γιννομένων τὴν δύναμιν αὐτῶν καταμανθάνειν καὶ τιμᾶν τὸ δαιμόνιον».

Παραπλησίως τῇ Σωκράτει, ἀλλ' εἰς ἑαυτὸν ἐτι πλουσιώτερον καὶ τελειότερον, μετεχειρίσθη τὴν αὐτὴν μέθοδον ὁ Ἑβραῖος ποιητὴς καὶ προφήτης, τοῦ ὁποῦ οἱ ψαλμοὶ ἢ ἀ παραμύθου εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα ὡς θεῖον μέθρι διὰ τὰς τὰ ἄνω νοσταλγούσας ψυχάς, ὅταν τὴν μὲν παρίστα τοὺς οὐρανοὺς διηγουμένους τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ, τὴν δὲ προσεκάλει πᾶσαν πνοὴν καὶ πᾶσαν κτίσιν νὰ συμπάλη μετ' αὐτοῦ ὑπὲρ τοῦ Κυρίου, καὶ ἄλλοτε ἐνθους ἐνώπιον τῆς ἀπαραιτίλου δημιουργίας ἔφαλλε μὲν τὴν γῆν τεθεμελιωμένην ἐπὶ τὴν ἀσφάλειαν αὐτῆς, ἔφαλλε δὲ τὰ ἀναθαίνοντα ὄρη καὶ τὰς καταδαινύσας πεδιάδας, ὕμνελογῶν διὰ πάντων καὶ μεγαλύνων τὸν Ἰψιστον. «**Ἦτω ἡ δόξα Κυρίου εἰς τὸν αἰῶνα! Εὐλόγει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον!**» Καὶ ὁ Μέγας δὲ Βασιλεὺς ἐν τοῖς μετὰ Χριστὸν χριστιανικωτάτοις χρόνοις διὰ τῆς ἀθανάτου τοῦ Ἑξαήμερου ἐδάδισε τὴν αὐτὴν ὁδόν, καὶ ὁ ἱερός Θεοδώρητος διὰ τῶν περὶ Θεῖας Προνοίας λόγων του, καὶ ὁ Κλημῆς ὁ Ρώμης, καὶ ὁ Μ. Ἀθανάσιος καὶ ὁ Νύσσης Γρηγόριος, καὶ πλείστοι ἄλλοι ἐκ τε τῶν ἀρχαιότερων καὶ νεωτέρων, οὔτινες ἐν τῇ τοιαύτῃ μεθόδῳ ἀνεξήτησαν οὐ μόνον τὸν λαϊκώτερον, ἀλλὰ καὶ ψυχαγωγικώτερον τρόπον τοῦ ἐμπνέειν τὴν θεοσέβειαν εἰς τὰ πλήθη καὶ διαφυλλάττειν αὐτὰ ἀπρόσβλητα ἀπὸ τὰς ἀντιθετοῦς τῶν ἀρνησιμῶν διδασκαλίας, καθ' ἃς ἡ ἀρμονικωτάτη καὶ ἐμμελεστάτη πλάσις κηρύσσεται μνημεῖον βωδὸν καὶ ἡ ἔρημος ἐμπλεως σφραγῶν καὶ ἱερογλυφικῶν ἀκατάληπτων. (ἀκολουθεῖ).

ΓΕΓΟΝΟΤΑ & ΚΡΙΣΕΙΣ

Η ΘΕΙΑ ΛΑΤΡΕΙΑ

Ἀτυχῶς τόση εἶναι ἡ παχυλὴ ἡμῶν τῶν Ὁρθοδόξων ἀγνοία καὶ ψυχρότης πρὸς ἐπίγνωσιν τῆς πίστεώς μας ὥστε τὸ τοιοῦτον ἐφήλκυσε καὶ τὴν προσοχὴν καὶ προεκάλεσε καὶ τὰ πικρὰ σχόλια τῶν ἀλλοδόξων "Ἀγγλων! Τὸ ἀριστον θρησκευτικὸν περιοδικὸν «Ζωὴ» ἐξ ἀφορμῆς τούτου εἰς δύο συνεχῆ ἀρθρα περιγράφει ζωηρότατα τὴν κατάστασιν καὶ τὰ αἷτια τὰ προκαλέσαντα ταύτην. Ἡ μακρὰ καὶ σκληρὰ δουλεία καὶ ἡ ἄλλειψις θρησκευτικῆς μορφώσεως καὶ ὡς ἐκ τούτου ἡ ψυχρότης καὶ ἀδιαφορία πρὸς τὰ θεῖα σπουδαίως συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ τελῆται καὶ παρακολουθῆται ἡ θεία λειτουργία τόσον ἀπροσέκτως, ὥστε νὰ σχηματίζεται ἡ ἐντύπωσις παρὰ τοῖς ξένοις ὅτι ἡμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι ἄλλα λέγωμεν καὶ ἄλλα πιστεύομεν καὶ πράττομεν! Ἐν ᾧ πιστεύομεν ἐτι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ κατὰ τὴν θεῖαν λειτουργίαν καὶ ἰδίως μετὰ τὸ Ἐὐαγγέλιον ἀναπαρίσταται ἡ τραγικὴ τοῦ Γολγοθᾶ θυσία καὶ ὁ Χριστὸς αὐτοπροσώπως κατέρχεται ἀοράτως δορυφορούμενος ἀπὸ ἀγγελικὰ τάγματα καὶ μόνος του διὰ τῶν χειρῶν ἔστω καὶ τοῦ ἀναξίου ἱερέως μεταβάλλει τὰ τίμια δῶρα εἰς σῶμα καὶ αἷμα του, ἐν ταῦτοις τί συμβαίνει τότε; Τότε συνήθως ἴθι πρὸ τοῦ Χερουβικοῦ καὶ πρὸ τοῦ Κοινωνικοῦ οἱ πλείστοι ἀποχωροῦν, οἱ ἄλλοι βιάζονται, χασμῶνται, συζητοῦν, καὶ ἐν γένει ἀδημονοῦν πότε νὰ φύγουν ἀπ' ἐκεῖ! Πρέπει νὰ ἐξακολουθήσῃ αὐτὴ ἡ κατάσταση, ἢ ὄχι μόνον ἀτιμάζουσα καὶ τὸν Χριστὸν δι' ἡμῶν καὶ ἡμᾶς εἰς τὰ ὄμματα τῶν ξένων ἀλλὰ καὶ ἡμᾶς ἀσφαλῶς ἀποκλείουσα τῆς οὐρανοῦ Βασιλείας; Ἄς τὸ σκεφθῶμεν σοβαρῶς καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λαϊκοί, ἄς ἀναμετρήσωμεν τὸ μέγεθος τοῦ ἐγκλήματος καὶ τὰς εὐθύνας καὶ ἄς κανονίσωμεν τὴν στάσιν μας.

Ο ΝΕΟΣ ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΝΔΡΕΟΥ

Καὶ πάλιν ἤρξατο ζωνρὰ συζήτησις καὶ κινήσις περὶ τὸ ζήτημα τῆς ἀνοικοδομήσεως τοῦ περικαλλοῦς νέου ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Πολιοῦχου. Εἶναι ἀληθές ὅτι τὸ ἔργον εἶναι μέγα καὶ λίαν πολυδάπανον τὸ δὲ τοιοῦτον ἔργον δὲν εἶναι δυνατόν ἐσπευσμένως ν' ἀποφασίζηται καὶ νὰ ἀρχηται ἢ ἐκτέλεσις του. Δεῖται μεγάλης περισκέψεως καὶ πολλῶν συνδυασμῶν! Δὲν πρέπει ὅμως νὰ λησμονοῦμεν ὅτι τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα τῆς πόλεώς μας εἶναι ἀρκετὰ σχετικῶς ἀνεπτυγμένον ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ ἄλλα μέρη, καὶ ὅταν ἰδίως πρόκειται περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ προστάτου τῆς πόλεως καὶ θεμελιωτοῦ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν Πάτραις, καὶ ἐπομένως ἀρκεῖ νὰ ἀναπτύχῃ ἡ δέουσα δραστηριότης καὶ ὁ κόσμος παρ' ὄλην τὴν νῦν οἰκονομικὴν καχεξίαν εὐχαρίστως θὰ προσφέρῃ γενναίᾳ ποσά. Ἄλλως δὲν πρέπει νὰ λησμονοῦμεν ὅτι τὰ τοιαῦτα ζητήματα ἀνάγονται πρὸς λύσιν μᾶλλον εἰς τὴν καρδίαν παρὰ εἰς τὸν νοῦν! Ἐφ' ὅσον ἔχει κάποιον σεβαστὸν κεφάλαιον καὶ σεβαστὸν πάγιον ἐτήσιον εἰσόδημα, πρέπει νὰ γίνῃ ἡ ἐναρξὶς